

Kalaallit nunaanni nakorsassaaleqinerup aaqqiivigineqarnissaa siunertaralu kingusinnerpaamik UKA2021-imi Naalackersuisut iliusissamut pilersaarummik saqqummiussinissaannik peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Jens NapâtôK', Partii Naleraq)

Akissuteqaat

(Peqqissutsimut, Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoq)

Siullermeerinnineq

Siunnersuut Kalaallit Nunaanni nakorsassaalerinerup annikillisarneqarnissaa siunertaralugu iliuusissatut pilersaarummik saqqummiussisoqarnissaanut soqutiginarloq Naalackersuisut qujassutigaat.

Sulisunik peqqissaanermik ilinniarsimasunik amigaateqarneq nunatsinni ukiorpassuarni assut ajornartorsiutaavoq. Nakorsat kisimik pinnagit aammali peqqissaanermik ilinniarsimasut allat, tassunga ilanngullugit peqqissaasut, peqqissaasunut ikiortit, nunaqarfinni peqqissaanermik sulisut, kigutit nakorsaat, kigutilerinermi ikiortit, kigutigissaasut il.il. Demokratit siusinnerusukkut oqaatiginikuuaat peqqinnissaqarfimmi "assat kissartut" amigaataasut. Tamanna Naalackersuisut isumaqatigaat.

Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmit nalunaarsukkat suliarineqartut takutippaat peqqinnissaqarfimmi nakorsatut atorfiit 100-t missaanniittut, taakkunanit 30-t nakorsanit aalajangersimasumik atorfeqartunik inuttaqarlutik aammalu peqqissaasutut atorfiit 300-t missaanniittut, taakkunanit 140-t missaat aalajangersimasumik atorfeqartunik inuttaqarlutik. Tamanna isumaqarpoq sulisut taarseraattarnerat annertooujussuusoq. Taassuma saniatigut naatsorsuutigineqarpoq kalaallisut oqaasillit ikiortit aamma peqqissaasunut ikiortit, peqqinnissaqarfimmi annertuumik pingaaruteqartumik sulisorineqartut, qanittumi soraarningussasut. Ajoraluartumik taakkua paarlallugit sulisussanik ullumikkut naammattunik ilinniartoqanngilagut.

Tamanna ajornartorsiutaavoq pissutigalugu innuttaasut inuuneqqortusiartortut katsorsarneqarsinnaanngitsunillu nappaatillit amerliartornissaat pissutigalugu peqqinnissaqarfimmi suliassaqaassuseq ukiuni amerlasuuni tullerni annertusiartussasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Unammilligassat taakku iliuuseqarfiginiarlugit sulisussarsiortarnermut sulisunillu attassiinnarniarnermut periusissiaq peqqinnissaqarfimmit suliarineqarsimavoq, tassani qitiutillugit aallutassat sulisussarsiortarnermut sulisunillu attassiinnarniarnermut sunniuteqartussat arfinillit erseqqissaatigineqarlutik:

1. Kalaallit Nunaanni najugaqarneq – tamatumani soorlu inissianik niuerfiit, meeqqanik paarsisarfeqarneq akissarsiallu eqqarsaatigalugit pissutsit misissugassatut pingaaruteqarlutik.
2. Sulisussanik kajumilersitsineq – tamatumani sulisussarsiortarnermi iliuusissat nutaat naleqqussakkallu siunnerfigineqarlutik, soorlu inuit oqallittarfii, nittarsaassinerni peqataanerit soraarnerullu kingorna ataatsimiinnerit.
3. Sunniuteqarluartumik aningaasartuutissallu ilisimalluarlugit sulisussarsiortarneq – tamatumani taartaasussarsiortarfiit sipaarniuteqarfiginissaat kiisalu sulisorilerneqarsinnaasut nammineq paasissutissaasivimmi allassimasuutit atornerulerneqarnissaat anguniarneqassallutik.
4. Ineriartortitsineq attassiniarnerlu - tamatumani peqqissanermik sulisunut tamanut ineriartortitsinissamik attassiniarnermillu suliniutinik neqerooruteqarnissaq kissaatigineqarluni.
5. Ilinniarfiit – tamatumani ilinniarfiit (nunatsinni Danmarkimilu) peqqinnissaqarfiullu akornanni attaveqatigiittoqarnissaa anguniarneqassalluni.
6. Sulisussat nunanit allaneersut – tamatumani sulisussanik nunanit allaneersunik atorfinitsinissamut periarfissat paasiniarneqarnissaannut aningaasassanik immikkoortitsisoqarnissaa peqqinnissaqarfimmit kissaatigineqarluni.

Tamanna ilutigalugu atorfilittanik inuttaqartumik peqqinnissaqarfiup siunissamut pilersaarusiornissaanik suliaqartumik suleqatigiissitamik pilersitsisoqarpoq, soqutigisaqatigiillu suliamut tusarniaavigineqartussaallutik. Suliap siunertaraa Peqqinnissaqarfimmi suliamik naammassisaqarsinnaanermut ersarinnerusumik naleqqunnerusumillu tunngaviliinissaq.

Nakorsat sulinerat pillugu inatsit Kalaallit Nunaannut atuutsinneqartoq (nakorsat pillugit inatsit) Kalaallit Nunaanni nakorsatut sulisinnaassagaanni akuersissuteqartariaqarpoq. Dansk it inatsisaat pineqarmat dansk it sulisinnaanermut akuersissutaata pineqarnera naatsorsuutigineqarpoq. Nakorsalli nunani allani ilinniarsimasut Kalaallit Nunaanni sulisinnaanermut akuersissuteqarsinnaanerannut nakorsat pillugit inatsimmi § 3 a, imm. 2 piginnaatitsivoq. Taamaattumik nakorsanik nunanik allaneersunik atorfinitsinissamut periarfissaqareerpoq, ilaatigullu qinnuteqartoq Kalaallit Nunaanni nakorsatut piunasaqaatitsinnik eqquutsitsinersoq nalilerumallugu sulisussat aningaasallu pisariaqartinneqartut pigineqartariarput, ilaatigullu nakorsap nakorsatut sulilereernerani nakorsap suliaticut oqaatsitigullu ikorfartorneqarnissaanut sulisussat aningaasallu pigineqartariaqarlutik. Sulisussat aningaasallu taakku ullumikkut piginnigilagut.

Sulinissamut akuersissuteqartarnermut inatsimmik nutaamik suliaq aallartinneqassasoq Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmit pilersaarutigineqarpoq. Sulinermi sulinissamut akuersissuteqartarnermut atugassarititaasut, tassani periarfissat, kingunissat sulisussallu erseqqissaavigineqassapput. Nakorsat Kalaallit Nunaanni sulisussat suliaticut oqaatsitigullu qanoq piunasaqarfiginissaat sulisinnaanermut akuersissutinut inatsimmi nutaami aalajangersinnaavarput.

Naalakkersuisut Danmark suleqatiginissaanut aallarneereerputtaa, tassani sukkanerusumik aaqqiisoqartarnissaanut, taamaasilluni nunanit allanit sulilersitsiniaraanni sukkanerusumik sullissisoqarsinnaalerluni.

Tamatumali peqatigisaanik oqaatigineqassaaq peqqinnissaqarfiup sulisussanik tikisitanik amigaateqarnermigut qajannassusia annikillisarniarlugit peqqinnissaqarfimmi pisariaqartinneqartunik piginnaasalinnik kalaallinik amerlanernik ilinniartitsisoqarnissaa pisariaqarpoq.

Maannakkut peqqinnissamik passussinermillu ingerlatsiveqarfimmi amigaatigineqartut matussusersinnaajumallugit ilinniartussatut tiguneqartartut amerlagisassaangilluinnarput. Nakorsat kisimik eqqarsaatigineqangillat, aammali suliaqatigiit allat. Taamaattumik pisariaqartitat matussuserniarlugit siunissami ilinniagaqartut amerlanerit peqqissaanermik ilinniartitaanernik naammasinnittarnissaat kiisalu ilinniakkaminnik naammassinninnermik kingorna amerlanerit nunatsinnut uteqqittarnissaat pingaaruteqarpoq. Taamaammatt ilinniagaqartut ilinniarnerminnillu naammassinneqqammersut pitsaanerusumik attavigilerneqarnissaat Peqqinnissaqarfiup sulisussarsiortarnermut attassiinnarniarnermullu periusissiaani sulissutigineqarpoq, taamaalilluni taakku Peqqinnissaqarfimmi sulilernissamut kajumissuseqarnerulersinniarlugit.

Sulisussarsiortarnermi unammilligassat suliffeqarfitsinni tamani ajornartorsiutaavoq nalinginnaasoq. Taamaattumik inuiaqatigiit ataatsimut isigalugit sulisussarsiortarnermik ataatsimut misissueqqissaarinissaq pisariaqartinneqarsinnaavoq.

Aamma pingaaruteqarpoq eqqaamassallugu nakorsat kisimiillutik sulineq ajoramik, peqqinnissakkulli sullissisut assigiinngitsorpassuit suleqatigisarpai napparsimasup sapinngisamik pitsaanerpaamik suliaritinnera ingerlaniassammat. Taamaattumik peqqinnissakkut sullissisut allat aamma annertuumik pisariaqartikkatsigit nakorsat kisiisa isiginiarsinnaangilagut. Suliaq tamanna aallartinneqareerpoq.

Tamanna tunngavigalugu siunnersuut UKA2019/79 itigartinneqassasoq inassutigineqarpoq.